

CV

მაჭავარიანი ელენე

დაბადების თარიღი: 1931 წლის 8 აპრილი

მოქალაქეობა: საქართველოს მოქალაქე

ოჯახური მდგომარეობა: დაოჯახებული

მისამართი ბინის: ბახტრიონის 30, III სად. ბ. 51; თბილისი, საქართველო, 0194

ტელ: + 995 (32) 2 36-23-26 (სახლი)

+ 995 (551) 56-76-41 (მობილური)

მისამართი სამსახურის: ალექსიძის ქ, N1/3, 0193, თბილისი

ტელ: +995 32 2474242

ელ-ფოსტა: info@manuscript.ac.ge

განათლება:

- 1988 ხელოვნებათმცოდნეობის მეცნიერებათა დოქტორის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად დისერტაცია თემაზე: „XI-XIV საუკუნეების ქართული ოთხთავების დეკორაციული მორთულობის სისტემა“, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ. ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტი
- 1964 ხელოვნებათმცოდნეობის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად დისერტაცია თემაზე: „საქართველოსა და ბიზანტიის კულტურული ურთიერთობის ისტორიიდან (XI-XIV საუკუნეების ქართულ და ბერძნულ დასურათებულ ხელნაწერთა ურთიერთობის საკითხისათვის“), თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
- 1955-1958 საქ. მეცნ. აკადემიის გ. ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის ასპირანტი
- 1949-1954 ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიის ფაკულტეტის სტუდენტი

სამეცნიერო ხარისხი და წოდება:

- 2016 თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის პროფესორი
- 2000 თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის პროფესორი
- 1988 ხელოვნებათმცოდნეობის მეცნიერებათა დოქტორი

სამუშაო გამოცდილება:

- 2015/XII - დღემდე ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის ხელოვნებათმცოდნეობის განყოფილების მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი
- 2015/IV-2015/XII ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის ხელოვნებათმცოდნეობის განყოფილების მთავარი მეცნიერი თანამშრომლის მოვალეობის შემსრულებელი
- 2009-2015 ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის ხელოვნების ისტორიის დეპარტამენტის მთავარი სპეციალისტი
- 2004-2009 ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის მეცნიერი მკვლევარი
- 1988-2004 კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის წამყვანი მეცნიერი თანამშრომელი
- 1968-2004 კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის წამყვანი მეცნიერი თანამშრომელი
- 1958-1968 საქ. მეცნიერებათა აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის უმცროსი მეცნიერი თანამშრომელი
- 1955 – 1958 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ. ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის ასპირანტი
- 1954-1955 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ. ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის სტაჟიორი

სამეცნიერო ინტერესების სფერო:

ძველ ქართულ სამწერლობო კერებში შესრულებული ხელნაწერი წიგნის ორნამენტული და მინიატიურული მხატვრობა და ქართული ანბანის სამსახოვანი დამწერლობა

სხვადასხვა ტიპის სამეცნიერო ფორუმებში მონაწილეობა:

ადგილობრივ სამეცნიერო ფორუმებში მონაწილეობა:

- 2018 ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქართული ენის დღისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო კონფერენცია „ქართული სამსახოვანი დამწერლობა“
- 2016 თბილისის სასულიერო აკადემიისა და სემინარიის პროფესორ-მასწავლებელთა სამეცნიერო კონფერენცია – „ქართული დამწერლობის მხატვრული თავისებურებანი“.
- 2014 ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის კორნელი კეკელიძის მუდმივმოქმედი სამეცნიერო სემინარი – „ხელნაწერი წიგნის „მიძღვნის,“ „მირთმევისა“ და

„შეწირვის“ თემების ამსახველი კომპოზიციები ქართულ მოხატულ ხელნაწერებში და მათი პარალელები შუასაუკუნეების ხელოვნებაში“

- 2014 ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის ვ. კეკელიძის მუდმივმოქმედი სამეცნიერო სემინარი - „შუა საუკუნეების ხელნაწერი წიგნის ფასი“
- 2013 საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერიის ფაკულტეტის მიერ მოწყობილი ექვთიმე თაყაიშვილის დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილი სამეცნიერო-საიუბილეო კონფერენცია - „ექვთიმე თაყაიშვილი და ქართული მოხატული ხელნაწერები“
- 2000 რენე და ოსკარ შმერლინგების ხსოვნისადმი მიძღვნილი თბილისის გოეთეს ინსტიტუტისა და საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ. ჩუბინაშვილის სახ. ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის XXXIV სამეცნიერო სესია, „ ქართული მოხატული ხელნაწერი წიგნის შესწავლის ისტორიისათვის“, თბილისი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია
- 1999 გაიანე ალიბეგაშვილის ხსოვნისადმი მიძღვნილი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის გ.ჩუბინაშვილის სახ. ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის XXXIII სამეცნიერო სესია, „მცირე სვინაქსარის (A-648) კოდიკოლოგიური კვლევის შედეგები“, თბილისი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემია
- 1980 ვ.ი. ლენინის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიის სამეცნიერო სესია, „ძველი ქართული დამწერლობის – ასომთავრულის გრაფიკული სინთეზი“ თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემია
- 1976 აკად. ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტის სამეცნიერო სესია, „ქართული ანბანის გრაფიკული წარმომავლობის შესახებ“, თბილისი, საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტი
- 1969 არქეოგრაფიის და ძველ ქართულ ხელნაწერთა შესწავლის საკითხებისადმი მიძღვნილი ვ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტისა და სსრ ისტორიის განყოფილების არქეოგრაფიული კომისიის კონფერენცია, „ძველ ქართულ ხელნაწერთა ინიციალები“, თბილისის ივ. ჯავახიშვილის სახ. სახელმწიფო უნივერსიტეტი (რუსულ ენაზე)
- 1967 დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციისადმი მიძღვნილი საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ვ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტის გამსვლელი სამეცნიერო სესია, „მესტიის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმში დაცული მოხატული ხელნაწერები“, მესტია (სვანეთი) მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი
- 1966 შოთა რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავისადმი მიძღვნილი საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ვ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტისა და საქართველოს სსრ საზოგადოება „ცოდნის“ გამსვლელი სამეცნიერო სესია, „ვეფხისტყაოსნის ხელნაწერთა მოხატულობა“, ტანძია, ასპინძის კულტურის სახლი.

- 1966 შოთა რუსთაველის დაბადების 800 წლისთავისადმი მიძღვნილი აკად. კ. კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტის VIII სამეცნიერო სესია, „უორდროპისეული „ვეფხისტყაოსნის“ ხელნაწერის უცნობი მინიატიურა“, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის კ.კეკელიძის სახ. ხელნაწერთა ინსტიტუტი
- 1965 კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტის VII სამეცნიერო სესია, „ძველ ქართულ ხელნაწერთა მორთულობასთან დაკავშირებული ზოგიერთი ტერმინის მნიშვნელობისათვის“, თბილისი, აკად. ს. ჯანაშიას სახ. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმი
- 1960 აკად. ივ. ჯავახიშვილის გარდაცვალებისადმი მიძღვნილი ხელნაწერთა ინსტიტუტის II სამეცნიერო სესია, „ვანის ოთხთავის (A-1335) ახლად აღმოჩენილი პირი“, თბილისი, აკად. ს. ჯანაშიას სახ. საქართველოს სახელმწიფო მუზეუმი

საერთაშორისო სამეცნიერო ფორუმებში მონაწილეობა:

- 2018 საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი, „ქართული ორნამენტული დამწერლობა“, თბილისი, საქართველო
- 2018 საერთაშორისო კონფერენცია - არქივთმცოდნეობა, წყაროთმცოდნეობა - ტენდენციები და გამოწვევები, „ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული მოხატული ხელნაწერები“, თბილისი, საქართველო
- 2015 საერთაშორისო ქართველოლოგიური კონგრესი, „ქართული დამწერლობის თვითმყოფადი გრაფიკული წარმომავლობის შესახებ“, თბილისი, საქართველო
- 2014 III საერთაშორისო კონფერენცია „ტაო-კლარჯეთი“ – „ოპიზის საოქრომჭედლო სახელოსნოში მოჭედილი ხელნაწერებისა და ანჩისხატის ჩარჩოს შემქმნელთა ურთიერთობის საკითხისათვის“, თბილისი, საქართველო
- 2014 ქართველოლოგიური საერთაშორისო საზაფხულო სკოლა _ „ქართული დამწერლობა“, მოხატული ხელნაწერი წიგნის შემქმნელი-ოსტატები, თბილისი, საქართველო
- 2013 ქართველოლოგიური საერთაშორისო საზაფხულო სკოლა _ „ქართული დამწერლობა“, „ქართული კალიგრაფიული სკოლები“, თბილისი, საქართველო
- 2013 II საერთაშორისო სიმპოზიუმი _ „ქართული ხელნაწერი“ - „კალიგრაფიის ნიმუშები ქართული ხელნაწერების მიხედვით“, თბილისი, საქართველო
- 2012 ქართველოლოგიური საერთაშორისო საზაფხულო სკოლა _ „ქართული დამწერლობა“, „გადამწერის როლი მოხატული ხელნაწერი წიგნის შექმნაში“, თბილისი, საქართველო.
- 2011 წმ. გიორგი მთაწმიდელის დაბადებიდან 1000 წლისთავისადმი მიძღვნილი საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიასთან არსებული

- ქრისტიანული კვლევის საერთაშორისო ცენტრისა და საქართველოს ეროვნული მუზეუმის მიერ მოწყობილი IV საერთაშორისო სიმპოზიუმი – „ქართველი ათონელები და ქრისტიანული ცივილიზაცია“, ათონისა და კონსტანტინოპოლის სამწიგნობრო კერების მოღვაწეთა ურთიერთთანამშრომლობა X-XI საუკუნეებში, თბილისი, საქართველო
- 2010 საერთაშორისო კონფერენცია – „ტაო-კლარჯეთი“, „მიძღვნის“, „მირთმევისა“ და „შეწირვის“ თემები ქართულ მოხატულ ხელნაწერებსა და ტაო-კლარჯეთის ტაძრების რელიეფებში“, თბილისი, საქართველო
- 2009 I საერთაშორისო სიმპოზიუმი – „ქართული ხელნაწერი“, ქართულ მოხატულ ხელნაწერთა შესწავლის ისტორია, თბილისი, საქართველო
- 2005 „კავკასიის ანბანების, როგორც ისტორიული ფენომენის წარმოშობა“ ქართული ანბანის გრაფიკული სისტემის პრინციპები, ვენა, ავსტრია
- 1989 შუასაუკუნეების ძეგლთა გამოკვლევა, კონსერვაცია და რესტავრაცია, „შუა საუკუნეების საქართველოს წიგნის ფერწერული ტექნიკის ზოგიერთი საკითხი“, მოსკოვი, რუსეთი
- 1985 „ახალი აღმოჩენები (IX-XVII სს)“, მინიატიურა ლუკა მახარებლისა და თეოფილეს გამოსახულებებით ჯრუჭის II ოთხთავიდან და მისი პარალელები შუა საუკუნეების ხელნაწერებში, მოსკოვი, რუსეთი
- 1985 სომხური ხელოვნებისადმი მიძღვნილი IV საერთაშორისო სიმპოზიუმი, შუა საუკუნეების ქართულ და სომხურ ხელნაწერთა თავფურცელზე გამოსახული ჯვრის მხატვრული ინტერპრეტაცია, ერევანი, სომხეთი
- 1983 ქართული ხელოვნებისადმი მიძღვნილი IV საერთაშორისო სიმპოზიუმი, სიუჟეტური საზედაო ასოები შუა საუკუნეების ქართულ ხელნაწერებში და მათი პროტოტიპები, თბილისი, საქართველო
- 1980 „კულიკოვოს ბრძოლის ეპოქის ხელოვნება და კულტურა XII-XIV სს.“ ქართულ ხელნაწერთა წერის საშუალებანი და საღებავები, მოსკოვი, რუსეთი
- 1979 „კავკასიის კულტურული სამყარო და ბიზანტია“ ათონის მხატვრული სკოლა (IX-XI სს), ერევანი, სომხეთი
- 1977 ქართული ხელოვნებისადმი მიძღვნილი II საერთაშორისო სიმპოზიუმი, XI ს. ქართულ ხელნაწერთა ჯგუფი, რომელიც მიეკუთვნება კონსტანტინოპოლის მხატვრულ სკოლას, თბილისი, საქართველო
- 1976 „ძველი ქართული ლიტერატურის სამი დღე“, ქართულ ხელნაწერთა დეკორაციული გაფორმების პრინციპების შესწავლა, პეტერბურგი, რუსეთი
- 1975 „ბიზანტიის კულტურა და ხელოვნება IX-XIII სს.“ ქართულ მხატვრულ ხელნაწერთა თავფურცელი, პეტერბურგი, რუსეთი
- 1966 „ვეფხისტყაოსნის მოხატული ხელნაწერები და შოთა რუსთაველის პორტრეტი“, პეტერბურგი, რუსეთი

პედაგოგიური მოღვაწეობა

- 1973-2004 თბილისის სახელმწიფო სამხატვრო აკადემიაში ლექციების კურსი - ხელნაწერი წიგნის მხატვრული მორთულობა
- 1999 წ. დღემდე თბილისის სასულიერო აკადემია-სემინარიაში ლექციების კურსი („ქრისტიანული ხელნაწერების მინიატიურები“ და „პალეოგრაფია-ქართული დამწერლობათ მცოდნეობა“) ორ ფაკულტეტზე.

სამეცნიერო საგრანტო პროექტებში მონაწილეობა:

- 2014-2016 სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტი: „ქართულ დასურათებულ ხელნაწერთა (IX-XIX სს.) გაფორმებაში ჩართული მინიატიურების მონაცემთა ბაზა“, შოთა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდი (ძირითადი შემსრულებელი)
- 2013-2015 სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტი: „ქართული დამწერლობა“ (მონაცემთა ბაზა, პალეოგრაფიული ალბომი), შოთა რუსთაველის სახელობის სამეცნიერო ფონდი (ძირითადი შემსრულებელი)
- 2010-2012 სახელმწიფო სამეცნიერო გრანტი: „ქართული ხელნაწერების ენციკლოპედია“, შოთა რუსთაველის სახელობის ეროვნული ფონდი (მონაწილე)
- 2002-2003 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო გრანტით გათვალისწინებული სამუშაო: „წმინდანთა გამოსახულებანი (ქრისტიანული იკონოგრაფია) XI-XVIII სს. ქართულ დასურათებულ ხელნაწერებში“ (ხელმძღვანელი)
- 1998-99 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო გრანტით გათვალისწინებული სამუშაო: „ძველი აღთქმის სიუჟეტური კომპოზიციები XII-XVIII სს. ქართულ ხელნაწერებში“ (ხელმძღვანელი)
- 1996 საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის სამეცნიერო გრანტით გათვალისწინებული სამუშაო: „ქართული კულტურის საგანძური“ (ძირითადი შემსრულებელი).

პროფესიული და სამეცნიერო ორგანიზაციების და რედაქციების წევრობა:

- 2016-დღემდე ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის საქართველოს საისტორიო საზოგადოების საპატიო წევრი
- 1988-დღემდე კორნელი კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სამეცნიერო საბჭოს წევრი
- დაარსებიდან დღემდე საქართველოს საპატრიარქოს ჟურნალის „ჯვარი ვაზისა“-ს რედაქციის წევრი
- 2010-2014 წლებში თბილისში გამართული საერთაშორისო კონკურსის – „ქართული კალიგრაფია“ ჟიურის წევრი.
- 2010 წლიდან საქართველოს მხატვარ-კალიგრაფისტთა კავშირის წევრი

1988-2005 წწ. გ. ჩუბინაშვილის სახელობის ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის სადისერტაციო საბჭოს წევრი.

უცხო ენების ცოდნა:

რუსული კარგი

ინგლისური დამაკმაყოფილებელი

პუბლიკაციების რაოდენობა (ჩამონათვალი)

70 სამეცნიერო ნაშრომი:

- „ძველი აღთქმის მინიატურები ქართულ ხელნაწერებში. XI-XVIII სს.“ 252 ფერადი რეპროდუქციით (ორენოვანი), კ.კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, თბ., 2018, 263 გვ., რედაქტორი ნ.ჩხიკვაძე.
- „ოპიზის საოქრომჭედლო სახელოსნო“, კ.კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, თბ. 2018, 33 გვ., რედაქტორი ნ.ქავთარია
- „ივ. ჯავახიშვილის ნაშრომები ქართულ პალეოგრაფიასა და ქართული დიპლომატიკის შესახებ“, ივ. ჯავახიშვილის დაბადების 140 წლისთავისადმი მიძღვნილი კრებული, საქართველოს ეროვნული აკადემია, თბ., 2017, გვ. 49-51.
- „ხელნაწერის მხატვრული გაფორმება“ კორნელი კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის სამეცნიერო-პოპულარული წიგნების სერია, ტ. I, 2017, გვ.29-51.
- „ქართული დამწერლობა. ტიპოგრაფიკა (ისტორია, თანამედროვეობა)“, გრაფიკული დიზაინის ასოციაცია“ (ორენოვანი), თანამონაწილე, რედაქტორი, თბ., 2016
- „მწიგნობრობაჲ ქართული“ (ალბომი), თბ., 2015, 174 გვ. რედაქტორი ა.არაბული.
- მწიგნობრობაჲ ქართული (ალბომი), საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია (ინგლისურ ენაზე), თბ., 2015, 154 გვ., რედაქტორი ა.არაბული.
- „თარიღიანი ქართული ხელნაწერები IX-XVI სს.“ (ალბომი), თანაავტორი, (ორენოვანი) თბ., 2015, გვ.358.
- „მწიგნობრობაჲ ქართული“ (ბუკლეტი), გამოცემული წმინდა იოანე ნათლისმცემლის სავანის მიერ, გამომც. „სეზანი“, თბ., 2015
- „შუასაუკუნეების ქართულ ხელნაწერთა მხატვრული გაფორმების ზოგიერთი თავისებურება“, ეროვნული სააგენტოს ჟურნ. „ძველი ხელოვნება დღეს“, თბ., 2015, გვ.106-110.
- „ქართულ მხატვრულ ხელნაწერთა შესწავლის ისტორია“, მრავალთავი 24, ისტორიულ-ფილოლოგიური მიეზანი, თბ., 2015, გვ.459-461

- „შუასაუკუნეების ხელნაწერი წიგნის ფასი“, მრავალთავი 24, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 2015, გვ.452-458.
- „ექვთიმე თაყაიშვილი - ქართულ მოხატულ ხელნაწერთა მოამაგე“, დიდი ექვთიმე, თბ., 2014, (ავტორთა კოლექტივი).
- „გადამწერლობა შუასაუკუნეების საქართველოში“, ქართული კალიგრაფია, (ორენოვანი), თბ., გამომც. „არტანუჯი“, 2014, (ავტორთა კოლექტივი), გვ.6-8.
- „ქართული ანბანის გრაფიკული სისტემა“ (სალექციო კურსი „ქართულ დამწერლობა-პალეოგრაფიაში), „ლიტერატურული საუბრები ახალგაზრდობისათვის“, ტ. I, თბ., 2014, გვ.92-189, რედაქტორი აკ.ბრეგაძე.
- „ექვთიმე თაყაიშვილი და მოხატული ქართული ხელნაწერები“, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნეს-ინჟინერიის ფაკულტეტის შრომები, თბ., 2014, გვ. 131-134
- ილია აბულაძე, მოსმენილი და მონაყოლი, კ.კეკელიძის სახელობის საქართველოს ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, თბ., 2013, გვ.94-96.
- „ქართული ხელნაწერები. დამწერლობისა და შემკულობის საკითხები, თბ., 2012, 400 გვ.
- „ქართული დამწერლობა“, ჟურნ. მუდმივი კავშირის სამყარო I, თბ., 2010, გვ.42-47.
- „წიგნის ხელოვნება ძველ საქართველოში“, თბ., 2008, 179 გვ., რედაქტორი მ.ქავთარია.
- „ქართული დამწერლობა“ (ალბომი) - ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქციისა და საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის ეგიდით, თბ., 2008, 84 გვ.
- „მხატვრულად გაფორმებული ქართული ხელნაწერი: შრომის ორგანიზაციის ზოგიერთი საკითხისათვის“, მრავალთავი XXII ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 2007, გვ.352-364.
- „წმიდა ქეთევან დედოფალი ქართულ მინიატიურებში“, საქართველოს საპატრიარქოს ჟურნალი „ჯვარი ვაზისა“ I, თბ., 2006, გვ.95-97 (ავტორთა კოლექტივი).
- „შუა საუკუნეების ქართულ ხელნაწერებში დასურათებული ძველი აღთქმის კომპოზიციები და დავითის ცხოვრება“, დ. ბააზოვის სახ. საქართველოს ებრაელთა ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის შრომები IV, თბ., 2006, გვ. 77-91.
- „ქართული ანბანის გრაფიკული სისტემის პრინციპები“, ვენის საერთაშორისო სიმპოზიუმის – კავკასიის ანბანების, როგორც ისტორიული ფენომენის წარმოშობა, ვენის მეცნიერებათა აკადემიის მასალები, 2005 (ინგლისურ ენაზე)
- „IX-X საუკუნეების ქართული მოხატული ხელნაწერები (ტაო-კლარჯეთის მხატვრული სკოლა)“, საქართველოს საპატრიარქოს ჟურნალი „ჯვარი ვაზისა“ 2, თბილისი, 2005, გვ. 117-120.
- „დედნისა და ასლის ურთიერთობის საკითხისათვის ზოგიერთი ქართული ხელნაწერის მოხატულობის მიხედვით“, მრავალთავი XX, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 2003, გვ.348-354.
- „წიგნის ხელოვნება ძველ საქართველოში“, ჟურნ. „ხელოვნება“ 3-4, თბ., 2002, გვ. 79-85.
- „შავი მთის მწიგნობრული სკოლის მხატვრული ტრადიციების ასახვა XII ს. გელათის ოთხთავში“, მრავალთავი XIX, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ. 2001, გვ. 47-56.

- „ქართული მოხატული ხელნაწერი წიგნის შესწავლის ისტორიისათვის“, გ. ჩუბინაშვილის სახ. ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის XXXIV სამეცნიერო სესიის მოხსენებათა კრებული, თბ., 2000
- „ქართულ ხელნაწერთა მოხატულობა“ (ავტორთა კოლექტივი), ქართული ნაციონალური საგანძური, ნიუ-იორკი, 1999 (ინგლისურ ენაზე)
- „მცირე სვინაქსარის (A-648) კოდიკოლოგიური კვლევის შედეგები“, გ.ჩუბინაშვილის სახ.ქართული ხელოვნების ისტორიის ინსტიტუტის XXXIII სამეცნიერო სესიის მასალები, თბ., 1999
- მოქვის ოთხთავი, საქართველოს საპატრიარქოს ჟურნალი „ჯვარი ვაზისა“ I, თბ., 1997
- „გადამწერის როლი მოხატული ხელნაწერების შექმნის საქმეში“, ჟურნ. აღმოსავლური ბიზანტინისტიკა, ვენა, 1992, 42 (გერმანულ ენაზე), გვ.229-232.
- „ქართული მოხატული ხელნაწერი“ (ბუკლეტი), წიგნის მოყვარულთა საზოგადოება, თბ., 1989
- „მწიგნობრობა ქართული“, საქართველოს ენციკლოპედია, თბ., 1989 (ალბომი), რედაქტორი ო.ლაბაძე.
- „ქართული ხელნაწერი წიგნი“ (ავტორთა კოლექტივი), აღმოსავლეთის კულტურის ხელნაწერი წიგნი, მოსკოვი, 1986 (რუსულ ენაზე), გვ. 176-200.
- „IX-XIII სს. ქართულ მოხატულ ხელნაწერთა თავფურცელი“, მრავალთავი XI, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 1985, გვ.110-121
- „სამი ქართული ოთხთავის დასურათების პრინციპები (XII-XIV სს)“, ჟურნ. „საბჭოთა ხელოვნება“ 12, თბ, 1985, გვ.85-98
- „ბოლნისის სიონის სამშენებლო წარწერა“, გამომც. „მეცნიერება“, თბ., 1985, 46 გვ. რედაქტორი ე.ხომტარია.
- „შუა საუკუნეების ქართულ და სომხურ ხელნაწერთა თავფურცელზე გამოსახული ჯვრების მხატვრული ინტერპრეტაცია“, სომხური ხელოვნებისადმი მიძღვნილი IV საერთაშორისო სიმპოზიუმის მასალები, ერევანი, 1985 (რუსულ ენაზე)
- „IX-XVIII სს. მინიატიურები“ (შესავალი და 50 ასლის ანოტაცია), პარიზი, 1983წ, (ფრანგულ ენაზე)
- „სიუჟეტური საზედაო ასოები და მათი პროტოტიპები, შუასაუკუნეების ქართულ ხელნაწერებში“, ქართული ხელოვნებისადმი მიძღვნილი IV საერთაშორისო სიმპოზიუმის მასალები, თბ., 1983.
- ქართული ანბანის გრაფიკული საფუძვლები, გამომც. „ხელოვნება“, თბ., 1982, 54 გვ., რედაქტორი ნ.ჯანაშია.
- „ძველი ქართული ხელოვნება“ (ავტორთა კოლექტივი), პარიზი, 1982 (ფრანგულ ენაზე).
- „ქართული მოხატული წიგნის პირველი ნიმუშები“ (ავტორთა კოლექტივი), კრებული „წიგნის მეგობარი“ 2, თბ., 1982
- „წიგნის შემქმნელთა პორტრეტული გამოსახულებანი“, ჟურ., „ფრესკა“, თბ., 1982
- „ათონის ივერთა მონასტერი და X-XI სს. ქართული მოხატული წიგნი“, ჟურნ. საბჭოთა ხელოვნება“ 2, თბ., 1980, გვ. 52-60.
- „ქართული ხელნაწერი წიგნის დეკორაციული სისტემის განვითარება (IX-XIV სს.)“, მრავალთავი VIII, თბ, 1980, გვ. 50-62.
- „იოანე ბაგრატიონის ცნობა კედლის მხატვრობისა და ტილოზე ფერწერული ხატების შესრულების შესახებ“, საქართველოს საპატრიარქოს ჟურნალი „საბჭოთა ხელოვნება“ 9, თბ., 1979, გვ. 82-84.

- ქება და დიდება ქართულისა ენისა, საქართველოს საპატრიარქოს ჟურნალი „ჯვარი ვაზისა“ I, თბ., 1978, გვ.30-32.
- „ქართულ მოხატულ ხელნაწერთა ჯგუფი, რომელიც მიეკუთვნება კონსტანტინოპოლის მხატვრულ სკოლას“, ქართული ხელოვნებისადმი მიძღვნილი II საერთაშორისო სიმპოზიუმის მასალები, თბ., 1977 (რუსულ ენაზე)
- „ქართული ანბანის გრაფიკული საფუძვლები“, ჟურნალი“საბჭოთა ხელოვნება“ 2, თბ., 1977, გვ. 102-116
- „ქართული ანბანი“ (ბუკლეტი), გამომც. „განათლება“ თბ., 1977 (სამ ენაზე), 18 გვ.
- „გადამწერსა და მხატვარს შორის შრომის განაწილების საკითხისათვის ხელნაწერი წიგნის შექმნის დროს“, „მრავალავი“IV, თბ., 1975, გვ.15-33.
- „ქართული მოხატული ხელნაწერები“, კრებული „ბედი ქართლისა“ XXXII, პარიზი, 1974, XXXII (ფრანგულ ენაზე)
- „იონა გადამწერი – იენაშის ოთხთავის ორნამენტული მხატვრობის შემსრულებელი“, კრებული„ძეგლის მეგობარი“ 36, თბ., 1974, გვ.10-17.
- „მხედრული დამწერლობის ადრეული ნიმუშები, მრავალთავი III, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 1974, გვ. 66-72.
- „ასომთავრული დამწერლობის მხატვრული თავისებურებანი ქართული ხელნაწერების მიხედვით (V-XIII სს.)“, მრავალთავი II, ისტორიულ-ფილოლოგიური ძიებანი, თბ., 1973, გვ. 236-260.
- „ქართულ-სპარსული მოხატული ისტორიული საბუთები“, აღმოსავლური ფილოლოგია, თბ., 1972, გვ. 183-187.
- „ქართული ხელნაწერები“ (ბუკლეტი), გამომც. „ხელოვნება“, თბ., 1970.
- „ქართული ხელნაწერები, გამომც. „ხელოვნება“, თბ., 1970, (50 ფერადი რეპროდუქციით და შესავალი ტექსტი სამ ენაზე), 47 გვ. რედაქტორი ვ.ბერიძე.
- „ძველ ქართულ ხელნაწერ წიგნთა შემკულობის აღმნიშვნელი ზოგიერთი ტერმინის შესახებ“, პალეოგრაფიული ძიებანი II, თბ., 1969, გვ. 108-116.
- „შოთა რუსთაველის პორტრეტი ე.წ. „ზაზასეული“ ვეფხისტყაოსნის ხელნაწერიდან“, პალეოგრაფიული ძიებანი II, თბ., 1969, გვ.51-58.
- „ვეფხისტყაოსნის „უორდროპისეული“ ხელნაწერის უცნობი მინიატიურა“, საიუბილეო კრებული „შოთა რუსთაველი“, თბ., 1966, გვ. 123-133.
- „ერთი ქართული ოთხთავის (A-26) დათარიღების საკითხისათვის“, პალეოგრაფიული ძიებანი I, თბ., 1965, გვ. 96-108.
- „ლაფსყალდის ოთხთავი“, ხელნაწერთა ინსტიტუტის მოამბე V, თბ., 1963, გვ.137-161.
- „ვანის ოთხთავის (A-1335) ახლად აღმოჩენილი პირი“, ხელნაწერთა ინსტიტუტის მოამბე III, თბ., 1961, გვ. 142-154.
- „ვანის ხელნაწერი (A-1335)“, ჟურნ.“საბჭოთა ხელოვნება“ N11 თბ., 1960
- „ვანის ოთხთავის დეკორაციული მორთულობა“, ხელნაწერთა ინსტიტუტის მოამბე II, თბ., 1960, გვ. 135-144.

პრემიები, ჯილდოები, მადლობები:

- 2017 სრულიად საქართველოს კათოლიკოს - პატრიარქის ილია II-ის მიერ ბოძებული საპატრიარქოს სიგელი „ქართული ქრისტიანული კვლევისა და ხელნაწერთმცოდნეობის განვითარებაში შეტანილი მნიშვნელოვანი წვლილისთვის.“
- 2017 გაეროს მიერ დაწესებულ მეცნიერ ქალთა საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით საქართველოს მეცნიერთა ეროვნული აკადემიის საპატიო სიგელი ხელოვნებათმცოდნეობის დარგში სამეცნიერო მიღწევებისათვის.
- 2016 საპატიო სიგელი, გაცემული ექვთიმე თაყაიშვილის სახელობის საქართველოს საისტორიო საზოგადოების საპატიო წევრად არჩევის შესახებ ქართული დამწერლობისა და სამინიატურო ხელოვნების შესწავლის საქმეში შეტანილი წვლილისთვის.
- 2013 ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის მადლიერების სიგელი ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის 55 წლის იუბილესთან დაკავშირებით ამ დაწესებულების დაარსებისა და განვითარების საქმეში მონაწილეობისათვის.
- 2013 მადლიერების ეპისტოლე, გაცემული ე. თაყაიშვილის, დაბადების 150 წლისთავისადმი მიძღვნილ კონფერენციაზე მონაწილეობისთვის
- 2011 წელს გიორგი მთაწმიდელის დაბადებიდან 1000 წლისთავისადმი მიძღვნილ საერთაშორისო სიმპოზიუმზე მონაწილეობისათვის მართლმადიდებელ ეკლესიასთან არსებული ქრისტიანული კვლევის საერთაშორისო ცენტრის ჯილდო წმ. გიორგი მთაწმიდელის მედალი.
- 2009 წლის ალბომი „ქართული დამწერლობა“ (გამომცემლობა – „ქართული ენციკლოპედია“) დაჯილდოვდა „პარნასის“ სიგელით.
- 2009 საქართველოს ეროვნული აკადემიის კ. კეკელიძის სახელობითი პრემია ნაშრომთა ციკლისათვის: „ქართულ სამწიგნობრო ცენტრებში შექმნილ ხელნაწერთა მხატვრული მორთულობის საკითხები“.
- 2009 ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრის მიერ გაცემული სერთიფიკატი I საერთაშორისო სიმპოზიუმში – „ქართული ხელნაწერი“ მონაწილეობისათვის
- 1995 ე.შევარდნაძის „დემოკრატია და აღორძინების“ ფონდის დირექტორთა საბჭოს მადლობის წერილი საერთაშორისო ფორუმის – „კულტურათა დიალოგი სოლიდარობისათვის აგრესიულობისა და შეურიგებლობის დასაძლევა“ წარმატებით ჩატარებისთვის.
- 1970 მოსკოვში გამართულ წიგნის საერთაშორისო გამოფენაზე ალბომი „ქართული ხელნაწერები“ (გამომც. „ხელოვნება“, თბ., 1970) დაჯილდოვდა ივ. ფეოდოროვის სახელობის დიპლომით.

დამატებითი ინფორმაცია:

2016 პეტერბურგში ერმიტაჟში შოთა რუსთაველის საიუბილეო თარიღის – 850 წლისთავის აღსანიშნავად გამართულ ტელეხილში მონაწილეობა: „ვეფხისტყაოსნის მოხატული ხელნაწერები“.

1995 „ქართული ენციკლოპედიის“ მეორე გამოცემაში (ტ. I, 1997 წ.) მხატვრულადაა გაფორმებული სათაური, ასო-ნიშნები და ყოველ მათგანს შესაბამისად ახლავს გრაფიკულად შესრულებული დამწერლობის განვითარების ტაბულა.

თანამედროვე მხატვრების მიერ დასურათებულ წიგნში „შუშანიკის წამება“ (გამომც. „ხელოვნება“, 1976 წ.) ნუსხურით შესრულებული ტექსტი გადმოღებული ხელნაწერთა ეროვნულ ცენტრში დაცული X ს. ხელნაწერიდან.

- მონაწილეობა სატელევიზიო და რადიოარხების გადაცემებში.
- საგამოფენო ექსპოზიციებში მონაწილეობა საქართველოს: თბილისი (ეროვნული გალერეა 1980 წ., საქართველოს მხატვართა კავშირი 1982წ., „ქარვასლა“ 1988 წ., რუსთაველის საზოგადოება 1996 წ., „თბილისი – იერუსალიმი 2“ ეროვნული გალერეა 1998 წ.) და მის ფარგლებს გარეთ: საფრანგეთი (პარიზი) 1982 წ., ბელგია (დინო) 1990 წ. ასლები მუდმივი ექსპოზიციისათვის დამზადებულია: თბილისი (ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი, ს. ჯანაშიას სახ. ისტორიული მუზეუმი, ივ. ჯავახიშვილის სახ. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი) და საქართველოს სხვადასხვა მუზეუმებისათვის (ქუთაისი, თელავი, მცხეთა, ტანძია, წყალტუბო) და ასევე მოსკოვის მუსიკალური ინსტრუმენტების მუზეუმისა და ვახუშტის სახლისათვის.
- სამი პერსონალური გამოფენა (საექსპოზიციო მასალა: ქართული დამწერლობის გრაფიკული ტაბულები და წიგნის მოხატულობის ფერადი ასლები) 1. „ძველი ქართული ხელნაწერების მოხატულობა“, ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, 1993 წ. 2. „წიგნის ხელოვნება“, თბილისი, მეტეხის სასტუმროში გამართულ საერთაშორისო ფორუმზე „კულტურათა დიალოგი“, 1995წ. 3. „მწიგნობრობა ქართული“, საქართველოს ხელოვნების მუზეუმი, თბილისი, 1995წ.

1995 წელს თბილისში საქალაქო მასშტაბით გამართული კონკურსის – „ქართული კალიგრაფია“ ჟიურის თავმჯდომარე.

მრავალი საკანდიდატო და სადოქტორო დისერტაციების ოპონენტი ხელოვნებათმცოდნეობის დარგში

5 ასპირანტის ხელმძღვანელობა (აქედან სამმა დისერტაცია დაიცვა).